

Slovenski dom

Štev. 61.

V Ljubljani, sreda 16. marca 1938.

Leto III.

Hitlerjev nenadni odlet iz Avstrije, ko je pri včerajšnjih paradah na Dunaju izjavil:

„Zasedel sem Avstrijo brez slednjega strela!“

München, 16. marca. o. Sinoči ob 19.05 se je nenadoma po štiridnevem bivanju v Avstriji vrnil v vojaškimi letalom z Dunaja v München državni poveljnik velike Nemčije, Hitler. Na poti z Dunaja do Münchena ga je spremljalo šest drugih letal, s katerimi so se vozili njegovi najbližji sodelavci: Hess, Ribbentrop, general Keitel in visoki štabni častniki. Z münchenskega letališča se je Hitler peljal z avtomobilom v mesto, ki mu je pripravilo kljub temu, da njegov prihod ni bil napovedan, navdušen sprejem. Vse ulice, po katerih se je Hitler vozil, so bile v zastavah, ogromna množica ljudstva pa mu je vzklikala »Naj živi ustanovitelj velike Nemčije! Hitler je bil videti od štiridnevnega bivanja v Avstriji zelo utrujen.

Vrnitev nemškega državnega poveljnika iz Avstrije je prišla zelo nepričakovano, saj je nameraval ostati dva dni na Dunaju, potem pa obiskati še razna večja avstrijska mesta, zlasti Gradec in Celovec. Domnevajo, da je vzrok za ta nenadni njegov odhod v Nemčijo v vesteh, ki mu jih je prinesel zunanji minister Ribbentrop iz Londona o tem, kaj misli glava glede na priključitev Avstrije k Nemčiji in glede obrambe ČSR storiti Anglija in Francija.

Zadnje parade na Dunaju

Dunaj, 16. marca. o. Včeraj ob 11 je Dunaj uradno pozdravil svojega novega vladarja. Glavna slovesnost je bila na Heldenplatzu, ki so ga napolnile ogromne množice ljudstva, mladine, hilerjevskih uniformiranih oddelkov in vojske, ki je vzdrževala red. Na posebni tribuni so bili zbrani vsi avstrijski in nemški vojaški strankarski in

civilni dostojanstveniki. Manifestacije, ki jih je Hitler pri svojem prihodu na Heldenplatz in po svojem govoru doživel, so bile take, kakršnih v zadnjih stoletjih ni bil deležen noben vladar na svetu.

„Nova, večna Nemčija“

Namestnik voditelja rajha za Avstrijo, Seyss-Inquart je pozdravil kot prvi govornik Hitlerja pri svečanostnem sprejemu. V svojem govoru, ki so ga neprestano ustavljali viharji vzkliki pritrdjevanja, je med drugim dejal:

Kot poslednji vrhovni zastopnik zvezne države Avstrije sporočam voditelju in kanclerju, da je izveden zakoniti sklep o zedinjenju nemškega naroda. Avstrija je dežela nemške države. Nemškemu narodu in vsemu svetu sporočamo, da je Adolf Hitler kot voditelj in državni kancler stopil ta trenutek na dvor stare prestolnice, ki je nekdanja hrani krona rajha. Izvršeno je zedinjenje vsega nemškega naroda. Danes pozdravlja voditelj novo večno Nemčijo. Mi vemo samo eno: Mi se zahvaljujemo fuhrerju.

Mi mu izrekamo svojo zahvalo, neskončno ljubezen in brezpogojno zvestobo. Voditelj moj, po kateri poti naš boš vodil, mi pojdemo za teboj. Heil naš voditelj!

Med tem govorom so krožila letala nad množico več stotisoč ljudi.

Največje delo Hitlerjevega življenja

Na pozdrav avstrijskega namestnika Seyss-Inquarta je odgovoril vodja rajha in državni kancler Hitler z govorom, ki ga je neprestano prekinjalo navdušeno odobravanje stotisočev. Hitler je med drugim izjavil:

Češkoslovaška in zadnji dogodki:

Hitlerjevski pozdrav v praški zbornici

Praga, 16. marca. o. Silovito razburjenje po vsej češkoslovaški državi je povzročil nastop poslanca stranke čeških Nemcev Hermana Francka, ki je tudi predsednik stranke čeških hitlerjevcev. Franck se je v zbornici oglašal k besedi, pozdravil poslance z iztegnjeno roko, kar je vzbudilo viharje ogorčenja. Potem je dejal: »Tovariši! Češki Nemci si sprizgo zgodovinskih dogodkov ob združitvi Avstrije z Nemčijo ne morejo kaj, da ne bi s tega uradnega mesta poslali bratovskih čestitk nemškemu narodu. V tem trenutku, ki je izredne politične važnosti, stranka čeških Nemcev kot odgovorna zastopnica nemškega ljudstva v ČSR slovesno opominja zastopnike češkoslovaške države na zahteve čeških Nemcev. Češki Nemci ne bodo z državo živeli v kakem vsiljenem miru, marveč se bodo za svoje pravice borili. Naj si vlada o tem ne dela utvar. V teh urah bi pokazala politično modrost,

Strah pred Francovo zmago...

Francija posreduje za premirje v Španiji

Pariz, 16. marca. o. Velika ofenziva španskih nacionalistov, v kateri so Francove čete prodrle že tako daleč, da so komaj še 70 km od morja in so dosegle že cesto, ki drži iz Barcelone v Valencijo, je povzročila veliko razburjenje v Franciji, ker so vsi odločujoči krogi prišli do spozna-

Vlom skozi strop v trgovino

V včerajšnjem »Slovenskem domu« smo poročali o veliki latinski nadlogi, ki povzroča v kranjski javnosti, posebno pa med trgovci, precej strahu. V noči od toka na sredo pa so neznani vlomilci spet opravili svoje zločinsko delo ter vlomili v trgovino Nabavljalec zadrage državnih namenečencev na Gasliškem trgu. Vlomilci so, kakor se zdi najbolj verjetno, prišli z vrta okrajnega načelstva najprej v dvorano, ki je poleg trgovine, od tod po lestvi na podstrešje, odkoder so prebrli strop nad trgovino. V njej so prebrskali vse predale, odprli vse zabojne ter odnesli, kar koli se jim je zdelo, da bodo lahko spravili v denar. Posebno boljsemu blagu niso prizanesli. Vlomili so tudi v dnevno blagajno, kjer pa niso kaj prida našli. Vsa škoda, ki so jo vlomilci naredili v tej trgovini, še ni natančno ocenjena, je pa vsekakor precej velika. Za tatovi tudi še ni nobenega sledu. Orožništvo in kranjska policija sta z vso vneto na delu. Vsa kranjska javnost komaj čaka, da že kaj kmalu padejo ti zloglasni kranjski vlomilci v roke pravice in da dobe zasluženo plačilo.

Vlom skozi strop v trgovino

V včerajšnjem »Slovenskem domu« smo poročali o veliki latinski nadlogi, ki povzroča v kranjski javnosti, posebno pa med trgovci, precej strahu. V noči od toka na sredo pa so neznani vlomilci spet opravili svoje zločinsko delo ter vlomili v trgovino Nabavljalec zadrage državnih namenečencev na Gasliškem trgu. Vlomilci so, kakor se zdi najbolj verjetno, prišli z vrta okrajnega načelstva najprej v dvorano, ki je poleg trgovine, od tod po lestvi na podstrešje, odkoder so prebrli strop nad trgovino. V njej so prebrskali vse predale, odprli vse zabojne ter odnesli, kar koli se jim je zdelo, da bodo lahko spravili v denar. Posebno boljsemu blagu niso prizanesli. Vlomili so tudi v dnevno blagajno, kjer pa niso kaj prida našli. Vsa škoda, ki so jo vlomilci naredili v tej trgovini, še ni natančno ocenjena, je pa vsekakor precej velika. Za tatovi tudi še ni nobenega sledu. Orožništvo in kranjska policija sta z vso vneto na delu. Vsa kranjska javnost komaj čaka, da že kaj kmalu padejo ti zloglasni kranjski vlomilci v roke pravice in da dobe zasluženo plačilo.

Vesti 16. marca

Mussolini bo imel velik govor nocoj ob 17 v rimski poslanski zbornici. V njem bo razpravljaj tudi o združitvi Avstrije z Nemčijo.

Milijon prostovoljcev za obrambo pred zračnimi napadi hoče dobiti angleški vojni minister, ki je dejal, da je najboljši odgovor na Nemške v ojačenju angleške obrambe.

Za novega francoskega poslanika v Rimu naj bi bil, če se Italija in Francija sporazumeta in bi Francija priznala italijansko cesarstvo, imenovan bivši finančni minister Bonnet.

Češkoslovaška vlada je po petih letih prepovedi dovolila berlinskemu dnevniku »Berliner Tagblatt« prihajanje v ČSR.

Veliko razburjenje so povzročila španska rdeča letala nad francoskim mestecem Cerebere včeraj. Letala so tako nizko, vsa otovorjena z bombami, da je prebivalstvo bežalo vse preplašeno v kleti in zavetišča. Letala so se umaknila šele, ko so se francoske vojske ladje v pristanišču pripravile, da jih bodo obstreljevale.

Nemško zasedbo Avstrije in združitve v veliko Nemčijo pozdravlja tudi portugalsko časopisje.

Veliki fašistični svet se je na včerajšnji seji bavil z notranjim položajem v Italiji in z gospodarskim stanjem države. Ugotovil je, da so državni dohodki večji, kakor pa jih določa proračun.

Nemčija bo spoštovala nedotakljivost švicarskega ozemlja in držala vse obljube, ki jih je Švici dala. Tako je zagotovil švicarskemu zunanjemu ministru Motlu nemški poslanik v Bernu, ko je sprejel imovino bivšega avstrijskega poslanika.

Nekdanji kralj ameriških roparjev Alecapone je vložil v Washingtonu prošnjo, da bi ga izpustili iz zapore eno leto pred potekom kazni, kakor to določajo ameriški zakoni za zločince, ki se v jeti lepo vedejo in so pridni.

Tri stoletja slikarstva v Napoliju, pod tem naslovom so včeraj odprli v tem mestu zgodovinsko razstavo o kraljevi navzočnosti.

Zakon o angleški orožarstvu, ki ga bodo v kratkem izdali, bo dajal vladi pooblastila, da ob vojni nevarnosti lahko zapleni vse kovine, ki so potrebne za izdelovanje orožja in da lahko zaseže tudi vse tovarne.

Prepoved političnih zborovanj v Londonu je angleška vlada podaljšala za tri mesece, ker je razmerje med levčarskimi in desničarskimi skupinami zelo ostro in se hoče vlada izogniti ne redom ter prelivanju krvi.

Proti samostojnosti Filipinov in proti ustanovitvi neodvisne filipinske države se je izrekel ameriški vrhovni komisar na teh otokih, češ da bi taka majhna država ne mogla kljubovati japonskemu pritisku in bi se v kratkem spremenila v krvavo bojšče.

Pogajanja med Anglijo in Irsko so spet odložili, ker so dosedanja razgovori pokazali, da za zdaj še ni mogoče skleniti niti trgovske pogodbe med obema državama.

Če naročite »Slovenski dom« za tri mesece naprej, dobite roman »Poročnik indijske brigade« zastonj!

Romunsko letalsko odposlanstvo je dospelo včeraj v Berlin in se bo z Nemci pogajalo o razširitvi letalskega dogovora med Romunijo in Nemčijo.

Mednarodni odbor za trgovino z mesom je imel v Londonu sestanek in se je sporazumel o tem, koliko zalog zmurjenega mesa smejo v letu 1938 pripraviti države, ki prihajajo pri tej trgovini v poštev. To so predvsem Argentina, Čile, Brazilija, Urugvaj in Avstralija.

Zveza bivših francoskih bojnikov je odpravila skupno taborjenje, ki naj bi ga francoska mladina iz njenih organizacij imela s Hitlerjevo mladino v Nemčiji. Vzrok za odpoved so zadnji dogodki med Avstrijo in Nemčijo.

Avstrija je bila od 1920 do 1938 kolonija Zeneve, piše italijanski tisk, ko razlaga dogodke v Avstriji.

Oborožen nastop Francije proti španskim nacionalistom zahtevajo francoski komunisti in so le pod tem pogojem pripravljeni podpirati Leon Blumovo vlado.

Boji v Palestini trajajo kar naprej kljub prihodu novega angleškega visokega komisarja.

Izdelovanje vojnega materiala hoče za vsako ceno pospešiti francoska vlada in je predsednik Blum imel včeraj več sestankov z zastopniki delavskih strokovnih organizacij, ker je za pospešitev tega izdelovanja nujno potrebno povečati delovni čas.

Italijanski prestolonaslednik Umberto je bil imenovan za vrhovnega nadzornika italijanske pehote. Včeraj je imel po radiu nagovor italijanski vojski.

Poljsko časopisje hudo napada Litvo in zahteva proti njej od vlade odločnega nastopa. Zdi se, da bo Poljska lepega dne naredila z Litvo tako, kakor Nemčija z Avstrijo.

Zakon o mobilizaciji vseh japonskih narodnih in gospodarskih sil sta potrdili obe velik japonski stranki Minseitō in Seikujū.

Avstrijski stalni zastopnik pri Zvezi narodov, baron Flüggl, je včeraj odstopil.

Poljski zunanji minister Beck se je na poti iz Italije domov ustavil za kratek čas v Rimu.

Ves francoski tisk, razen levčarskega, tudi zmerni in neopredeljeni, napada novo Blumovo vlado, češ da kot izrazita strankarska vlada ne more biti kos težkim nalogom, ki jo v sedanjem nevarnem položaju čakajo. Sestava take vlade v sedanjem času kaže, da so francoski pokleni politiki izgubili ves smisel za velike narodne koristi.

če bi za Nemce sama od sebe dala položaj, ki bi jim ne nudil povoda za pritožbe, če hoče sebi dobro!

Nastop nemškega poslanca je vzbudil v zbornici strahovit nemir in zmešnjavo. Ker se je bilo bati, da bi češki poslanci Nemce dejansko napadli, je predsednik sejo odgodil. Ni še znano, kaj bo z ozirom na ta nastop vlada ukrenila.

Pariz, 16. marca. Francoski zunanji minister Paul Boncour je sprejel češkoslovaškega poslanika v Parizu Osuskega in mu zagotovil, da bo Francija izpolnila vse obveznosti, ki izvirajo zanjo iz vojaške in obrambne pogodbe, katero je sklenila s Češkoslovaško. Pri tem računa Francija tudi na pomoč Anglije.

Pariški tisk poroča, da namerava Francija v kratkem poslati večje število svojih bombnih letal na češkoslovaška letališča.

nja, da je treba računati s skorajšnjo popolno Francovo zmago v Španiji. Če Francija tega ne bo znala preprečiti, bo nova nacionalistična Španija pomenila zanjo veliko nevarnost, saj bo dočela pod vplivom Italije in Nemčije, s čimer bo ogrožena tudi pomorska zveza med Francijo in njenimi posesti v severni Afriki. Zato je za Francijo važno, da se vojna konča, preden uničijo Francovi oddelki Katalonijo. Če Franco osvoji še Katalonijo, bi to utegnilo privedi do hudih mednarodnih zapletov, v katerih bi bila prizadeta predvsem Francija. Zato je francoska vlada že stopila v stike z obema vojskujočima se strankama, da bi začeli pogajanja za premirje.

Vojaški ukrepi za varstvo francoske meje

Pariz, 16. marca. o. Ministrski predsednik Blum je imel sinoči dolgo sejo z voditelji francoskega generalnega štaba, na kateri so sklenili, da bodo poslali močna ojačenja na francosko-špansko mejo, ker je francosko poveljstvo dobilo obvestila, da se pod Pireneji, vzdolž francoske meje, gibljejo močni nacionalistični vojaški oddelki. Spopadi med njimi in med katalonsko vojsko bi se utegnili prenesti tudi na francosko ozemlje, kar hočejo pa francoske oblasti preprečiti s tem, da bodo poslale na mejo močne oddelke. Vse francoske garnizije ob španski meji so dobile povelje za pripravljenost. Francozi so tudi poslali v obmejna pristanišča več bojnih ladij.

Pariški tisk poroča danes pod velikimi naslovi, da so španski nacionalisti dobili novo, številno pomoč iz Italije.

Za rešitev Katalonije

London, 16. marca. AA (DNB) »Evening Standard« objavlja članek o hudem položaju republikanske Španije. List pravi med drugim, da so zadnji veliki uspehi nacionalnih čet povzročili pravo zmedo ne le v vrstah republikanske vojske, temveč sploh po vsej republikanski Španiji. Poslanik republikanske Španije v Parizu je po poročilu lista obiskal Paul Boncourja in se z njim razgovarjal o možnosti, da ohrani vsaj neodvisno Katalonijo. Poslanik je obenem zahteval v tem oziru francosko pomoč. Paul Boncour pa je v imenu francoske vlade odgovoril, da se hoče Francija ravnati strogo po načelu nevmešavanja v španske dogodke.

Če naročite »Slovenski dom« za 3 mesece naprej, dobite roman »Poročnik indijske brigade« zastonj!

Brat umoril brata

Horjul, 15. marca.

V hribovski vasi Korena pri Horjulu se je včeraj popoldne dogodil strašen zločin. Brat je umoril brata v prepriču za zemljo. V Velkavrhovi hiši na Koreni št. 28 dolgo časa ni bilo vse v redu. Na dnevnem redu so bili prepriči med bratom Alojzijem in Matevžem zaradi dedovanja. Starejši, Alojz, je bil že od mladosti precej vznemirljiv človek, ter se starši že takrat naredili sklep, da bodo posestvo prepustili dve leti mlajšemu in pridnejemu Matevžu. Razmerje med Alojzijem in očetom ni bilo nikdar idealno, ker je oče s sinom precej trdo postopal. Ko je bil Alojz star 17 let, je odšel od doma in si drugod služil kruh. Pred nekaj tedni pa jo je primahal domov in zahteval od brata Matevža, da mu prepusti posestvo, češ da je on

starejši. Prepriči so se vrstili od dneva v dan. V hiši je bilo življenje že nezno. Tudi včeraj popoldne sta se brata sprla. Vse dopoldne je trajalo prepiranje, ki se je nadaljevalo tudi popoldne. Vročekrvni Alojz je v svojih ogorčenih besedah Matevžu tudi zagrozil s temeljitim obračunom. Ko je Alojz jezno priklopel do vrhunca, je pograbil za kuhinjski nož in ga z bliskovito naglico zarinil bratu naravnost v srce. Ko se je Matevž brez glasu zgrudil na tla, je besnega Alojza prevzel strah in groza. Vrgel je nož v stran in golokrok pobegnil iz hiše v gozd. Matevž je po nekaj trenutkih izdihnil. Alojz se vse popoldne ni vrnil, šele zvečer se je ves skrušen pojavil v hiši, danes pa se je sam javil okrajnemu sodišču na Vrhniki. Pokojnega Matevža, ki je bil miren in delaven fant, je spoštovala vsa soseska.

Židovskim beguncem se slabo godi

One, ki ne morejo v Italijo, vrača o iz Mar bora nazaj v Avstrijo

Maribor, 15. marca.

Sele štiri dni vlada v Avstriji narodni socializem, pa je že prevzel avstrijske žide tak strah, da bi jim bilo to mogoče. Pa so Čehoslovaka, Madžarska in Jugoslavija svoje meje trdno zaprle, poleg tega pa jo je zastražila sama Avstrija — ali prav za prav sedaj Nemčija, tako da so ujeti v pravicah mislovlj. Vendar dan za dnem poskušajo svojo srečo z begom. V Mariboru kot naši obmejni postaji imamo vsak dan priloko opazovati prizore z židovskimi begunci, ki se zde na vidcu kruti, so pa neizbežni, če se hočemo pravočasno obvarovati pred nezaželjenimi gosti.

Za žide je prav težko priti iz Avstrije. Potne liste dobe samo tedaj, če navedejo tehten vzrok za potovanje v inozemstvo. Takega bi hitro našli, saj imajo židje zlahtno po vsem svetu, pa tudi trgovske zveze jih peljejo povsod po sosednjih državah. Težje pa je z denarjem. V Avstriji so sedaj v veljavi že strogi nemški predpisi za izvoz valut. Največ 20 šilingov sme Avstrijec odnesti s seboj v gotovini v inozemstvo; za vsako višjo vsoto pa mora imeti posebno dovoljenje. Jude tega dovoljenja seveda ne dobe. Njim pa je glavno, kako bi rešili poleg sebe svoj denar. Nepremičnin itak po židovskem običaju skoraj nimajo, pač pa

vse premoženje naloženo v gotovini, katero jim avstrijske banke, ki so večinoma v njihovih rokah, radi izplačujejo. Težava pa je s prenosom valute iz države. Potniki, ki se peljejo z vlaki iz Avstrije v Maribor, imajo dan za dnem priliko gledati, kako strogo se vrši preiskava v vlaku nad židji. Pomnoženi policijski in finančni organi v družbi SA straže preiskujejo v vlaku vsako najmanjšo špranjo. V vsakem vlaku sta dva oddelka za telesno preiskavo. Zidnje preiskujejo posebne uradnice. Vsi židovski potniki, ki hočejo v Jugoslavijo, se morajo podvreči tej preiskavi, poleg tega pa jim prebrskajo prtljago do skrajnosti. Pri mnogih odkrijejo prave zaklade ter se večkrat govori, da so zaplenili po stotoseč šilingov. Take seveda takoj spravijo iz vlaka ter jih zapro. Drugi, ki imajo samo predpisane vsote denarja, pa se oddahnejo, čim pride vlak na jugoslovansko stran meje. Pa ne za dolgo. Čim pride vlak v Maribor, se začne preiskava, ki jo vrše naši uradni organi. Samo oni židje, ki imajo vozovnice in potne liste za Italijo, smejo nadaljevati pot. Vsi drugi morajo iz vlaka ter jih vrnejo s prihodnjim vlakom nazaj v Avstrijo. Nekajkrat so v Mariboru zadržali židje poskušali pobegniti v mesto, da bi nadalje potovali z avtomobilom, pa so jih naši policijski organi kmalu izsledili ter aretirali.

Tatovi in razbojniki, kakor jih je malo

Maribor, 15. marca.

Pred okrožnim sodiščem v Mariboru se je vršila danes dopolne razprava proti tatinski družbi, ki je izvršila nešteto tatvin in razbojništev v bližnji mariborski okolici. Nič manj kot 16 kaznivih dejanj im očitno obožnika, med njimi najraznvrstnejše tatvine, razbojništva, pisanje grožljivih pism mariborskim sodnikom, katerim so grozili s smrtjo, itd. Obtoženi so 42 letni delavec Franc Cerjak iz Sp. Korene, 32 letni kovaški pomočnik Vinko Kocijan iz Sp. Dobrave, 45 letni delavec Jožef Preložnik iz Krčevine pri Vurbergu in 23 letni kaznjene mariborske kaznilnice Herman Vohak.

Zločinski register te pestre družbe je silno obsežen. Obtoženci so bili strah in trepet svoje okolice, znali pa so tatinske posle tako spretno vršiti, da jim orožniki niso mogli ničesar dokazati, dasi so jih že dolgo imeli na sumu. Nazadnje pa se je zadeva vendarle razvzrojila in sicer na sledeči način:

Herman Vohak je stanoval do julija 1935 pri Cerjakovih v Sp. Koreni. Cerjakova družina je bila v prijateljsku z družino Dvoržak, obe pa sta tvorili tatinsko tolpo, ki je že dolgo časa strahovala okolico. Vohak se je teh tatvin udeleževal. Ko se je pa skušal pregrešiti nad 11 letno Cerjakovo hčerko, ga je Cerjak spodil od hiše. Kmalu nato pa je bil Vohak ob priliki nekega vloma, katerega je izvršil na lastno pest, aretiran ter obsojen v Mariboru na leto dni ječe. Silno ga je jezilo, da je moral sam sedeti, dočim so bili njegovi pajdaši, Cerjakovi in Dvoržakovi, s katerimi je poprej skupaj kradel in ki so imeli še mnogo težje grehe na vesti, prosti. Zato jih je sovražno žil. Ko pa je prišel iz zapore, se je vdinjal pri orožniškem komandirju za hlapca, pa mu je tudi začel izdajati grehe Dvoržakovih in Cerjakovih. Ti so mu seveda strahovito zamerili. Zaradi tega sovraštva je prišlo do spora med Vohakom in Dvoržakom Pavlom, pa je Vohak Dvoržaka ubil. Obsojen je bil zaradi tega na 4 leta robije ter odseda sedaj kazni v mariborski kaznilnici. Vohak pa se je plem še v zaporu revanžiral, da je izdal vse grehe tatinske družbe in tako je prišlo do današnje razprave, ki je bila za nekatere prav

usodna, najbolj pa še za Vohaka samega. Ta namreč niti samega sebe ni štedil, ko so začeli njegovi pajdaši tajiti, pa je tako prišlo na dan, da je bil prav za prav on sam pri večini večjih tatvin in razbojništev. Po dolgotrajni in zanimivi razpravi je padla slednja sodba:

Cerjak Franc se obsoja na 3 leta robije in 3 leta izgube častnih pravic. — Kajbič Katarina dobi 3 mesece zapore. — Kocijan Vinko dobi eno leto in osem mesecev stroge zapore. — Preložnik Jožef je obsojen na štiri mesece stroge zapore. — Vohak Herman pa se obsoja na 7 let robije in trajno izgubo častnih pravic.

Kriza v loški dolini

Stari trg pri Ložu, 14. marca.

Loška dolina je znana kot pasiven kraj. Visoka nadmorska višina onemogoča marsikakšen kulturni pridelek, skoraj vsakoletne poplave po sredi doline naredijo mnogo škode tako na ozimih, kakor tudi spomladi na okopavinah. Nekaj let nazaj nam je tudi toča napravila mnogo škode tako na koruzi, pšenici, ajdi itd. Kmetje se ob takih prilikah zanašajo na edino rezervno, ki jo imajo tako skopo odmerjeno, t. j. na gozd, češ, bom pa nekaj lesa prodal, pa bom kupil potrebno prehrano, t. j. koruzo. Pa les za našo dolino nima in nima take cene, kakor jo doseže v drugih krajih našega okraja. Morda bi bilo dobro, da bi oblast tukaj naredila malo več reda, da ne bo ta ubogi kmet tako izkoriščen.

Javna dela počivajo in čakajo usmiljenja odločujočih činiteljev. Dajte nam elektriko, vodo, ceste, mostove, reguliranje potokov itd. »Kjer ni dela, ni jela,« pravi pregovor. Ni čuda, če kmečki proletarijat zapušča rodni krov in si išče, čeprav večkrat zaman, kruha po Franciji, Holandiji, Španiji itd. Koliko žalostnih primerov je v dolini, da je družinski oče pustil doma ženo in nedoročene otroke in šel v tujino, da jim prisluži za potrebno prehrano. Na prihranke niti ne misli.

Kamničani pravi, o, da mamut ne sme iz mesta

Kamnik, 16. marca.

Na izjavo obeh komisij (prva, ki je bila sestavljena iz Kamničanov, in druga iz Ljubljane) bo vprašaj pri včerajšnjem naslovu našega članka lahko odpadel.

Po končanih komisijskih ogledih sta z izkopavanjem pričela akad. Niko Zadnikar in akad. slikar Stane Cuderman, ki sta ugotovila, da je okostje predpotopnega velikana odlično ohranjeno. Dosedaj so bili najdeni sledeči deli: obe zadnji nogi, od katerih je ena razbita s krampom, izkopan je bilo tudi del sprednje noge z zgolbi, iz zemlje pa gleda še nekaj reber v velikosti 80 cm do enega metra.

Člani ljubljanske komisije so priporočali veliko pozornost pri izkopavanju, češ da je še boljše počakati z izkopavanjem tako dolgo, da pridejo na teren strokovnjaki, ki bodo oprezno nadaljevali delo z izkopavanjem.

Glavno okostje je še zasuto z glino in je približno ugotovljeno, da leži »mamut« v smeri od vzhoda proti zahodu.

Meščani našega zgodovinskega mesta Kamnika pa vztrajajo na tem, da se okostje »mamuta« obrani v Kamniku, ker utegne služiti kot posebna privlačnost za mnoge tujce, ki pridejo vsako leto v naše mesto in okolico.

Rateče-Planica: —1, sončno, mirno, 50 cm snega, sren, skalnatica uporabna.

Kranjska gora: —1, zračni pritisk se veča, sončno, mirno, 35 cm snega, sren, sankališče uporabno.

Vršič: 150 cm snega, sren.

Krnica: 150 cm snega, sren, čez dan srenec.

Bistrica Boh. jezero: —3, sončno, mirno, snega 10 cm.

Državni proračun sprejet z 196 : 92 glasovi

M nister dr. Miha Krek zavrnil očitke glede majske deklaracije

Belgrad, 16. marca. m. Na včerajšnji seji narodne skupščine, katere so se udeležili tudi nekateri ministri ter tudi ministriški predsednik dr. Milan Stojadinović, je bilo najprej prečitanih nekaj interpelacij, med njimi tudi interpelacija poslanca Voje Lazića na predsednika vlade, katerega prosi za pojasnilo glede zadnjih dogodkov v Avstriji. Nujnost je bila za vse interpelacije sprejeta. O avstrijskih dogodkih bo predsednik vlade gotovo obširno govoril ob priliki proračunske razprave v senatu, ki se bo v kratkem začela.

Na dnevnem redu včerajšnje skupščinske seje je bila še nadaljnja razprava o finančnem zakonu. Govorilo je več poslancev z obeh strani, kar je razpoloženje v skupščini le nekoliko poživilo — saj pravijo, da tako mirne razprave v narodni skupščini, kot je bila letošnja, še skoraj ni bilo. Na včerajšnji seji je na izvajenja poslanca Kosica odgovoril tudi minister dr. Miha Krek, ter pobil njegove neulemeljene očitke glede majske deklaracije. Minister je med drugim povedal tudi tole:

1. Majska deklaracija je bila sestavljena v sporazumu in soglasno z vsemi šefi slovanskih

Iz veže ukradel radio-aparat

Celje, 15. marca.

Snoči pozno ob pol 11 je stražnik Emeršič srečal v Prešernovi ulici nekega moškega, ki je nesel zaboj. Mož je, čim je zagledal stražnika, postal očitno zbežan in je zavil v ozko ulico v Zagato. Podvizal je sicer svoje korake, stražnik pa je brž tekel za njim. V ulici Zagati pa je prehod mogel le podnevi, in tako se je lisjak ujel v zanko. Na stražnikovo vprašanje, kaj nosi, je plaho odgovoril, da nosi radio-aparat. Njegovi odgovori pa so bili tako zmešani in sumljivi, da ga je stražnik odvedel na stražnico in mu natančneje izprašal vest. Pri zasliševanju je policija ugotovila, da je to 36-letni strojnik Franc L. iz Celja. V začetku je lagal, da nosi aparat za hotelirja Škoberneta ter da ga je vzel v nekem skladišču. Na zaboj, kjer je bil radio-aparat, je bil prilepljen listek z naslovom g. Bremca iz Celja. Da bi se izvil, je hotel strgati listič z zaboja, pa ga je stražnik takoj opozoril. Slednjic se je izgovarjal, da mu je dal aparat neki Ferdinand. Lagal je, da ga sicer osebno ne pozna, le njegov opis je točno podal. Eno uro pozneje je stražnik aretiraj 37-letnega Ferdinanda K. iz Mozirja, znanega postopaka in delomirneža, da ga privedel na stražnico. Nekaj časa sta oba zanimala vsako krivdo in se opravičevala, da sta ga »misli« vrniti lastniku. Danes jutraj pa je Franc L. priznal, da je ukradel iz veže hotela Škoberneta aparat, da bi ga prodal in tako prišel do denarja. Aparat je last g. Bremca iz Celja in ga je dobil z avtomobilom iz Vrbanke. Zaboj z aparatom je bil v veži hotela Škoberneta, to pa sta izrabila aretiranca in ga ukradla, da bi ga prodala. Policija je storila oddala okrožnemu sodišču v Celju.

Najlepše berilo in darilo je »Poročnik indijske brigade«!

klubov v tedanjem dunajskem parlamentu; 2. nadškof dr. Jęglič je podpisal majske deklaracije naprošen od vseh slovanskih političnih šefov brez ozira na desnico in levico, kot prvi, in za njim so jo podpisali tudi ostali šefi političnih organizacij. Na tej deklaraciji je tudi podpisal sedaj tedanje narodno-napredne stranke, ki je danes sestavni del JNS, bivšega ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja. Na podlagi te majske deklaracije so se vsi Slovenci združili in so sprejeli kot skupno platformo za veliko narodnostno propagando. Pravi triumf jugoslovanske, ne samo slovenske misli, je bil, ko je sedanja dvorna dama kraljice Marije gospa Tavčarjeva izročila dr. Korošcu podpise iz vse Slovenije glede danes tako slabo komentirane majske deklaracije. Kratko in odločno izvajanje ministra dr. Kreka je v dvorani izzvalo živo odobravanje.

Med nadaljnjimi govorniki je poslanec dr. Nikitović predložil tudi dodatni predlog za finančni zakon. Ta predlog se nanaša na sodnike onih sodišč, katerih delokrog bi se morda zmanjšal ter bi bili sodniki tod nepotrebni. Po tem predlogu se ti sodniki stavijo na razpoloženje pravosodnemu ministru.

Finančni zakon je bil nato sprejet z vsem dopolnilnimi predlogi, nakar je sledilo končno glasovanje o državnem proračunu pred skupščino. Vsega je glasovalo 288 poslancev. Za proračun je bilo oddanih 196 glasov, proti pa le 92. Glasovanja pa so se od slovanskih poslancev vzdržali dr. Dobovišek, Janžekovič, Gornjak, Lenarčič, dr. Lovrenčič in Makar.

Stari „Doktor Faust“ pri Klemenčevih „miniaturalnih lutkah“

Nekdanji vodja Slovenskega marionetnega gledališča v Ljubljani, akad. slikar Milan Klemenčič, je pripravil velikemu krogu svojih prijateljev in ljubiteljev lutk po skoraj enoletnem presledku, izpolnjenem z napornim delom in pripravami, novo presenečenje in iskreno veselje. Povabil jih je k svojim predstavam starega »Doktorja Fausta«, lutkovne igre v šestih dejanjih po virih iz 18. stoletja. Če so nas lani očarale njegove »miniaturalne lutke« s Poccijevim »Sovjim gradom«, moramo reči, da je bil za marsikatero novega obiskovalca »Faust« resnično razodetje, za vsakogar pa nenavaden in resnično velik umetniški užitek.

Priredba igre se naslanja na številne stare inšarce faustovske »komedije«, ki so dale pobudo tudi Goetheju, da je ustvaril svojo faustovsko pesnitev. Zlasti 18. stoletje izkazuje številne lutkovne igre o Faustu, ki so jih kazali potujoči lutkarji v nemških deželah po semnih in podobnih prireditvah. Klemenčičeva priredba je prav dobra in ohranja vse značilnosti starih iger te vrste. Tudi izvedba besedila je prav odlična, saj jo oskrbujejo same znane igralske moči ljubljanskih amaterskih odrov.

Umetniška roka mojstra Klemenčiča pa se pozna v nedosegljivi meri predvsem v lutkah in inscenaciji. Gre res za »miniature« oder, saj so lutke nemara komaj kakih 10 cm visoke in odgovarjajo temu tudi izmere pozorišča in odrske odprtine. G. Klemenčič ustvarja v tem liliputanskem gledališkem svetu prave čudeže. Ko ves zavzet strmi na to majhno pozorišče, pozabiš na izmere: lutke se premikajo kakor živi ljudje, vsem prednjači Gasperček, ki ustvarja popolno iluzijo resničnosti, naravnost »razkošna« inscenacija pa te prestavlja v scenske možnosti kakega velikega svetovnega odra... Ali naj omenim skalnato pokrajino prve slike s padajočim slapom, čudovito, stilno do potankosti dognano Faustovo sobo z vsemi različnimi svetlobnimi efekti, park pri parmskem vojvodu, romantični gozd, ali zadnjo sliko — trg starinskega mesta z ugašajočimi lučmi v oknih? Ali naj se ustavim pri neverjetnih efekti: nastopih hudčev in pojavu sanjskih postav v parmskem parku in podobnem? Ali naj pohvalim čudeže, ki jih zna ustvarjati g. Klemenčič z lučjo? Na tem mestu nam dam samo izraza vseplovnemu navdušenju, ki ga vzbujata vsaka predstava med povabljenici, katerih se nabere vsakokrat le do pet in dvajset.

Umetnost g. Klemenčiča ima svojski značaj. Je kakor brušen dragulj, ki ga more občudovati le ožek krog. Je kabineta, ker je okvir res miniaturalen, intimna, ker je ljudi, ki bi znali ceniti to umetnost, v Ljubljani res še zelo malo. Ponavljamo, kar sem povedal že lani po predstavah »Sovjega gradu«: g. Klemenčič vrši, ki se z njim postavlja Ljubljana v vrsto ostalih velikih kulturnih mest in vzdrža vsako primerno. Če povem, da žrtvuje g. Klemenčič za to težke tisočake, ne da bi imel pare dohodka od predstav, sem povedal vse.

N. K.

Pierre B noit:

VELIKI JEZ

Roman iz irskih bojev za svobodo

10

Stavili so življenje na kocko za prazne obljube, katerih ni nihče držal. Na obljube, katerih ni nihče držal. Našim vojako mje bilo prepovedano, da bi smeli nositi na čepicah naš narodni znak. Naši sovražniki pa so dobivali eame častne službe. Najhujše pri vsem je bilo, da je dobil v vojnem kabinetu mesto ulsterjanec Carson. Ali veste, kdo je ta Carson, gospod Ger rd? Ta človek je spomlad 1914 prosil nemškega cesarja, naj mu po ije pu sko, s katerimi nas bodo pobijali in zato mu je obljubil svoje tajno prijateljstvo... Kaj bi vi naredili na mojem mestu? Najbr z tisto, kar sem naredil jaz. Kot kmet sem prosil za dopust in sem se vrnil na Irsko. Tam sem se spustil zopet v edino pravi in resnični boj, s katerim ne bi smeli nikdar prenehati. V pretepu s krdelom angle skih vojakov, sem si zlomil roko. Zato sem bil obsojen na smrt. Ze je bil izdan odlok, ki naj bi mi odvzel svobodo. Zelo verjetno je, da bi me kot starega tleca v pentovillskih ječah obekali. Angle ska in francoska policija ni ne da niti trenutka miru. Zdaj si torej lahko mislite, da nisem iz gole zabave vodil vse dopolne krizem po Parizu profesorja s College de France, ki ga izredno spo ujem. Danes ponoči ne bom spal tukaj, gospod Ger rd. Takoj, ko vam bom povedal, kar hočem, bom odpotoval nazaj... Spodaj je zopet zadonelo pi kanje. Nov vlak je odhajal.

»Kaj mi hočete torej prav za prav povedati ko to, da ste nas izdalili« sem vzkliknil.

Gospod T rence se ni ganil.

»Gospod T rence,« je rekel z največjim mirom, »Ko se je Francija borila proti Angliji, smo bili vedno

na strani Francije. Podpirali smo jo pri Chateau-Renaultu, pri Lauzunu, pri Hochu in pri Humbertu, za svojo zmago pri Fontenoyu se ima Francija zahvaliti irski legiji; šest stoletij ni imel noben Francoz prilike, da bi nas imenoval izdajalec. Danes pa vidim, da se stvari mo no izpreminjajo. Ali je to res naša krivda? Naš skupni sovražnik je postal vaš zaveznik. Ne bom se prepiral z vami, gospod profesor. Tudi mi spadamo k onim, ki menijo, da naj narod i e takih zaveznikov, ki bodo res znali varovati njegovo neodvisnost. Jutri bo naša zaveznica Nemčija...«

»Nemčija?« sem rekel.

»Zaradi tega nas ne more nihče grajati, kakor nihče ne graja Francija, ki je postala zaveznica Anglije. Sicer pa je besedica »grajati« zelo relativen pojem. Priznati mi vendar morate, gospod profesor, da je v politiki, kjer ukazujejo edino in samo dejstva, vsako u enja enje prav tako nepotrebno ko v prirodoslovju ali geometriji. Imenovati zaveznitvo nemoralno, je prav tako velika bedarija ko trditi, da je nemoralen zakon o te nosti.«

Mene je pa zagrabila ena sama besedica.

»Z Nemčijo?« sem ponovil  e enkrat

»To je samo ena izmed mnogih možnosti,« je rekel gospod T rence pomirjevalno, »in mi je samo pripomoček za razloge naslednjega: mi se ne jezimo, da je Francija postala zaveznica Anglije; saj jo je v to silila nujnost. Vendar mislim, da vam to zaveznitvo ni prineslo tistih koristi, ki bi vam jih sicer lahko, vsaj kar zadeva Irsko.«

»Kaj hočete povedati s tem?«

»Tole, gospod profesor: V Franciji trdovratno vztrajate pri tem, da je irsko vprašanje samo notranje-politična zadeva Anglije. Zatorej mislite, da je vsako tako posredovanje neumnost. Ne dvomno ni nič bolj napetnega ko tako naziranje. In Francija si je zaradi tega svojega čudnega stališa mnogo škodovala.«

No, in zdaj Vas vprašam, zakaj niso va i diplomati v zunanji politiki pri angle skem parlamentu posredovali, da bi Anglija držala obljube, ki jih je dala Irski? Ali niso va i diplomati intervenirali pri carju o vprašanju neodvisnosti Poljske? Lahko mi verjamete, da bi vam bili zelo hvaležni. Toda ne, za Irsko se ni brigal nihče. Danes pa, ko imate namen umakniti se iz boja, v katerem ne morete nič pridobiti, ste se zopet spomnili Irsko, toda samo z besedico »izdajalec«. Kako lahko bi vam bilo uspešno posredovati. Navajeni smo

razpravljati z Angle ji, spoznali smo, da smo bili vedno uslišani, kadarkoli so bile zahteve primerno podprte. Imeli ste dovolj sredstev za tako podporo. In  e bi jo nudili, bi najbrže ne bilo treba Vašim polkom samim odhajati iz tega zoprnega kolodvora. Dvestotiso  Ircev bi bilo pripravljanih Vam iti na pomoč. Ostali so doma in zadržujejo na Irskem prav tolikšno številno angle skih vojakov. Vi pa med tem slavite Frencha, kot nekdanjega genija in Kitchenerja kot pravega rešitelja. Nobenega pojma nimate o tem, da je ravno Kitchener storil vse, da bi onemogočil irsko sodelovanje. Poslušajte me: Ob izbruhu vojne je John Richmond angle skemu parlamentu ponudil dvestotiso  vojakov. Kitchener je vsak razgovor o uvrstitvi teh dvestotiso  odklonil. Med tem pa so čakali Vaši vojaki v strelskih jarkih, kdaj bo prišla angle ska armada, da bi skrajšala vojno. Cudili ste se, ko so vam pripovedovali, da so angle ski oficirji s svojimi družinami najemali cele vile v Boulognu, Havru in Calaisu za tri do šest let. »Zakaj je lord Kitchener odklonil sodelovanje?« me boste vprašali. Takoj Vam bom razjasnil. To, kar bi bilo za Anglijo mnogo hu je, kot da bi zmaga la Nemčija, bi bilo to, da bi se v svojo domovino vrnilo 100.000 Ircev, ki bi bili ve i i vojskovanja in, ki bi se zavedali svoje moči... Cemu naj bi Angle ji  li Francozom na pomoč tako smešno hitro. Pustili so Vas, da ste se sami borili z Nemci, oni pa so imeli od tega korist... In zato, gospod profesor, ne vidite nocoj niti ene naše uniforme med modrobodrilmi, ki odhajajo iz tega kolodvora proti Verdunu. Ah, za vojni  pravom se skriva marsikaj čudnega.

Od tu in tam

Izsuševanje velikega kraškega polja v Hercegovini, Drinačko Imotskega polja napreduje počasi. Še zmerom vrtajo predor v dolžini 1800 metrov skozi hrib, ki dela pregrado med poljem in nižjimi predeli. Za vrtnje predora bodo porabili 8 do 9 milijonov dinarjev, za izsušitev in čiščenje polja pa še 12 milijonov. Računajo, da bodo po končanih delih pridobili nad 7000 hektarjev rodovitne zemlje.

Strugo reke Neretve ob izlivu v morje naglo čistijo. Dve posebni ladji opravljata to delo. Ena poglavlja strugo, druga pa odmetava nakopano blato in kamenje na breg. Pričakujejo, da bodo že prihodnji mesec obnovili zvezo Metkovića z morjem.

Velika carinska skladišča bodo menda začeli graditi letos ali pa prihodnje leto v Šibeniku. Finančno ministrstvo je namreč naročilo obični, naj da načrte izdelati in jih nato pošlje v Belgrad. Prav tako govore, da bo Privilegirana izvozna družba zgradila v Šibeniku veliko tranzitno skladišče za vino. Skladišče bi imelo prostora za 100 vagonov vina.

Krvava družinska tragedija se je odigrala v ponedeljek v Zuhrici pri Virovitici. Lovski čuvaj Konrad Vogel se ni preveč dobro razumel s svojo drugo ženo, še manj pa z njenim sinom, 24 letnim Matom Strosserjem. V ponedeljek sta se Vogel in Strosser sprla zaradi konja. Vogel je zagrozil pastorku, da bo z njim za vedno obračunal. In res je šel Vogel v hišo, snel puško in stekel za pastorkom, ki se je med tem skrival v hlev. Ko je Voglova žena videla, kaj se dogaja, je skočila pred stajo in branila moža, da bi njenega sina ubil. Toda Vogel je sprožil in ustrelil svojo ženo v prsa. Žena je obležala na mestu mrtva.

Poljski balon se je spustil v vasi Medjedja blizu Sarajeva. Balon je nekaj časa krožil nad vasjo, končno se je spustil. Izstopila sta dva poljska častnika, ki sta dejala, da sta zašla v Jugoslavijo namesto na Bolgarsko. Njun polet je imel zgolj znanstven namen. Naše oblasti bodo balon odpremile na Poljsko.

64 milijonov dinarjev odškodnine je plačal v štirih letih zavod za zavarovanje poljskih pridelkov proti toči v savski banovini. Take vrste zavod je bil najprej ustanovljen v primorski banovini, za njim pa še v savski. Kolikega pomena in koliko koristi imajo kmetje od te ustanove, pač najbolj zgovorno pričajo visoke številke odškodnin. Samo lani, ko ga skoraj ni bilo kraja v banovini, kjer ne bi toča uničila večji del pridelkov, je zavod izplačal odškodnino 80.000 din odškodovanim kmetom. Zavod je svoje obveznosti poravnava, četudi mu banovina ni dala nobenih podpor.

S plinom se je v Splitu zastupila vsa družina tamkajšnje podrabina Isaka Danidja. Včeraj jutraj je prišla mlekarica, pa se ji nihče ni oglašil na trkanje. Zato je poklicala ljudi, naj pogledajo, kaj je s podrabino rodbino. Ko so vdrli v sobo, je vsem udaril v nos smrad po plinu. Podrabin je bil že mrtev, enako tudi njegov 14 letni sin, dočim je rabinova žena še kazala znake življenja. Enako se je zgodilo tudi s služkinjo, ki so jo našli že v zadnjih zdihljajih. Poklicani zdravnik je jo sicer poskušal obuditi, vendar je dekle umrlo. Le podrabina žena je ostala živa, vendar se ni gotovo, če bo ostala pri življenju. Preiskava ni mogla dognati, če se je podrabin sam zastupil, ali pa je vmes nesreča.

V obrambi svoje matere je 17 letni fant Nedeljko Smoljanić iz vasi Rasna pri Užici Požeji ubil svojega deda Simeona. V zadruzi Smiljanićev so že dolga leta trajali spori med snaho vdovo in starima dvema Smiljanićema. Stari Simeon je snaho večkrat pretepel, njenega 17 letnega sina pa podil od hiše. Pred dnevi je spet prišlo do prepira. Najprej sta se speli snaha in tašča, nakar je v prepiranje posegel tudi Simeon. Nedeljko je vse to gledal od strani, ko pa je videl, da je starec pograbil sekuro in skočil proti snahi, je snel puško s stene in ustrelil v starca. Strel je starca takoj ubil.

14 leten deček se je obesil samo zato, ker mu oče ni hotel kupiti tamburice. Deček se je pisal Vinko Novak, doma pa je bil iz vasi Temerin blizu Novega Sada. Dečka so starši od mladih nog vzgajali tako, kakor da ni rojen za kmeta, temveč za nekak višjega. Vsako željo so mu izpolnili in za nekaj višjega. Vasko željo so mu izpolnili in ga oblačili po mestnem kroju. Dečku kljub največji potrebi ni bilo treba prijeti za nobeno delo. Postopal je okoli ter pripravil svojim staršem marsikatero bridko uro. Pri vsem tem ni hotel, če se je čutil silno užaljenega, ko mu oče ni hotel kupiti tamburice. To je bilo edino, kar so mu starši v življenju odkrili. Šel je in se obesil.

Zaradi 40 dinarjev je ubil svojega dolžnika sarajevski mesar Rifat Borović Onanović. V nedeljo je Rifat porabil ugoden čas in šel okrog svojih dolžnikov pobirati denar. Prišel je tudi k cestarju Josi Baušiću, ki mu je bil dolžan 4 kovače. Cestar se je nad mesarjem razburil in ga začel obkladati z raznimi priitki. Še preden je začel mesarja zagrabil za vrat, je ta dosegel lopato in z njo udaril cestarja po glavi. Udarec je bil tako silen, da je cestar padel in čez nekaj trenutkov umrl. Mesar se je sam prijavil oblastem.

Za narodni park bi radi Sarajevčani proglasili vse gozdove okrog mesta. Menijo, da bi s tem ne le zaščitili gozdove pred uničevalci, ki brezumno čisti bosanske gozdove, temveč naredili tudi korak naprej v prilagoditvi Sarajeva in bližnje okolice v izrazito turistični kraj. Nekateri so prišli celo na idejo, naj bi država na planini Jahorini, ki jo poznamo iz lanske zime po smučem tekmovalju za prvenstvo naše države in še bolj po aferi, ki se je dolge mesece vlekla s tem v zvezi, postavila posebno pošto s telefonom, ki bi delala preko vse zime. Zahteva preseneča, če pomislimo, da v Sloveniji nobena mnogo bolj obiskana planina nima pošte, kaj šele telefonske zveze z nižinami. Ostane še vprašanje, kakšen bo uspeh teh zahtev sarajevskih kulturnih in turističnih društev v Belgradu.

24 ur so pustili zvezanega kmeta Marka Jevreniča iz Uba »priatelj« njegove žene, nakar so se vprico njega krepko napili in nazadnje odpoljali ženo in njeno balo. Marko je že pred leti uvidel, da ga žena ne mara in da mu je postala tudi nezvesta. V nedeljo pa je hotel priti stvari do dna. Rekel je ženi, da gre v bližnji trg na eejem. Ta čas je žena res porabila ugodno priliko in poklicala v hišo tri svoje ljubčke. Marko se je pa nenadejano hitro pojavil doma, vendar so ga »gostje« prej opazili, preden jih je videl on. Ker je bil truden, se je vlegel in zaspal. Takrat pa so planili naden »gostje« in ga s pomočjo žene trdno privezali na posteljo. Celih 24 ur so potem pili in jedli, nazadnje pa pobrali vse, kar je bilo ženi-nega in odšli.

Velike tatvine starega železja

Ljubljana, 16. marca.

Zadnji čas se zelo množe tatvine starega železja. Tatovi zalagajo razne starinarje in prekupčevalce s starim železom z velikimi množinami stare šare, ki jo prodajajo po tržni ceni od 0,50 do 0,80 din kg. Staro železo krajevo takozvani »stok-glajzarji«, pa tudi drugi tatovi, kajti kupovalci nikdar ne vprašajo po izvoru, odkod da je blago. Celo veseli so, da ga jim pripeljejo nesrečniki. Pred malim senatom, ki mu je včeraj predsedoval s. o. s. g. Fran Kovač, je bilo več obravnjav, ki so imele za predmet prav te tatvine. Neki Jernej C. doma iz D. M. v Polju, je kradel po noči železo iz papirnice v Večah, enkrat je odnesel 519 kg železa v vrednosti okoli 1000 din, drugič pa je skušal s pomočjo nekega mladeniča odnesti bakrene cevi v vrednosti 1114 din. Jernej je bil obsojen na 6 mesecev strogega zapora. Njegov mladoletni pomočnik pa na 2 meseca.

Kradel je železo na debelo

Dolski orožniki so se dni po dolgih poizvedbah prišli drznega, prav poklicnega talu, »Andrejačevega« Janeza iz Zaboršta, občina Dol pri Ljubljani. Janez je res star kriminalen tip. V kazenskih registrih ima zapisanih mnogo malih in velikih kazni zaradi tatvine. Napravil je »mari-borsko kriminalno univerzo«. Po ječah je že presedel 7 mesecev, drugič 2 leti, nato 1 leto in 2 meseca, zatem pa še manjše zaporne kazni. Livar France Jerman, kajti podjetni kvalificirani livarji in kovinarji si sedaj sami ustanavljajo skromne delavnice, ko je drugače pognala »križa« velika podjetja v bankerot, si je ustanovil svojo »fužino« tam v Zaborštu, občina Dol pri Ljubljani. Konec februarja je pa presenečen opazil, da mu je nekdo odnašal drago železo iz delavnice. Odnesel mu je celo 52 kg težko nabijalno kladivo, vredno 1000 din, dalje več jeklenih zobov in celo kembije

za zvonove. Utrpel je škode okoli 5.600 din. Delovodja v Zalokarjevi tovarni kisika v Zaborštu Pavle Pelc je tudi opazil, da mu je zmanjkalo do 25 kg železa. Orožniki v Dolu so bili o tatvinah železa obveščeni, toda dolgo niso mogli izslediti pravega talu. Naposled se je tat sam vjel. Andrejačev Janž, ali drugače »Ivan Ogrinc«, je v začetku tega meseca vozil na ročnem vozičku večjo množino železa proti Ljubljani. Na poti ga je srečal kovaški mojster France Hromec iz Podgorice pri Crnučah. Janž mu je ponujal železo na prodaj. Kovaški mojster ga je na videz kupil, vprašal pa ga je, odkod da ima blago. O tem so bili obveščeni orožniki in so Janža prijeli. Po dolgem izpraševanju je naposled Janž vse priznal. Povedal je orožnikom, da je pri Jermanu kradel železo po noči, ko so vsi mirno spali. Blago je odnašal kar v gozd in ga tam dobro skrival. Železo je potem vozil v Ljubljano in v prvi vrsti k nekemu podjetju v Mostah. Mnogo ga je pripeljal. Za vse blago, ki je bilo vredno nad 3000 din, je Janž dobil le okoli 540 din, kajti prodajal je železo po 0,60 din kg. Lastnik podjetja mu je veselo prigovarjal:

»Le vozi, le vozi! Blago gre dobro v promet! Janž je orožnikom vse lepo priznal. Pristavil pa je sarkastično:

»Pri kupčiji pa me je še ogoljufal, kajti vedno je manj navagal. Vedno pa mi je prigovarjal, da naj še pripeljem tako dobro železo.«

Janž Ogrin je visok človek, meri do 180 cm, je brez desne roke, je pa velik uzmovič, ki mu pošteno delo smrdi in že leta in leta ni prijel za pošteno delo. Navadno, ko ni za zamreženimi okni, se potika okrog in kraje povsod. Orožniki so ga včeraj pripeljali v ljubljanske zapore. Lastnik podjetja v Mostah pride tudi pod kazenski paragraf ter se bo moral zagovarjati zaradi nakupa blaga sumljivega izvora.

Bilanca pretekle športne nedelje

Ljubljana, 15. marca.

Ne mislimo delati črte pod rezultate vseh športnih disciplin, ki so bile na vrsti preteklo nedeljo. Dovolj bo za nas, če se pomudimo pri nogometu. Za smučarje ste že čitali v ponedeljek in v torek razne komentarje. O nogometu pretekle nedelje pa jih večinoma še ni bilo.

Ligaši so zakotalili enajsto kolo. V Belgradu se je pomeril BSK z Jedinostvom, drugoplasirani klub s predzadnjim na tabeli. Kakor že veste, je BSK zmagal pičlo, tako kakor jeseni, z 2:0. Jedinstvo je defenzivno zelo dobro in taktično močno zelo izdelan klub. Prejšnjo nedeljo ga je Gradjanski, ki je danes brez dvoma najmočnejši klub v državi, zmagal z največjo težavo le z 1:0. Tesev rezultat — prvi kot drugi — vendar sta sli dve točki po gobe. BSK je igral lepo in koristno. Moštvo državnega prvaka spet zanesljivo prihaja v dobro formo, ki mu daje mnogo upanja, da bo ob kraju prvenstva dokončno zavel prvo mesto ter z njim zaplenil ponosni naslov nogometnega prvaka Jugoslavije in — udeležbo v tekmovalstvu za srednjeevropski pokal. Bask je na nemile načine prematil Jugoslavijo, za katero se je bilo v zadnjem času šlo, da je odlična in predvsem udarna. Z 0:4 so izgubili »rdčije«. Bask je moštvo, ki igra neko nedeljo nad vsako pričakovanje, takoj prihodnjo nedeljo pa odpoje. Jugoslavija nima pravega standard-teama. Podoba je, da njenega moštva ne drži železna roka tehničnega vodje ali trenerja, sicer bi bilo nerazumljivo, odkod tako nagli padci. Njeno moštvo je znano kot od sile objestno in samozavestno; ti dve svoji napaki je na nedvoumen način pokazalo še vselej tudi takrat, kadar je nastopilo v Ljubljani. Škoda, da naš ligas SK Ljubljani preteklo nedeljo ni igral z SK Jugoslavijo! Pri nas je to moštvo na dobrem glasu, saj slovi vsa zadnja leta kot zvesti dobavitelj dveh točk. V nedeljo bi bili za dve bogatejši! Tako pa nam je obupno slabši Hašk z neverjetno srečo odnesel dve v Zagreb! V Zagrebu je Gradjanski krepko prevrnil Concordio, ki je prejšnjo nedeljo spet srečno odnesla iz Ljubljane napol zdravo kožo. S 6:1 so potolkli »purgerji« zagrebske »zelene«. Gradjanski je letošnjo pomlad izredno močan in brez dvoma zasluži mnogo prej kot vsak drugi klub, dostop v tekmovalstvo za srednjeevropski pokal. Nekoliko preslabo pa je vozil jeseni, ko je po nepotrebnem ostal za svojima glavnima konkurentoma, za BSK-om in Haškom za kar celih 5 točk. Zelo malo je verjetno, da bi ga utegnil spomlad polomiti kateri od obeh vodilnih klubov tako močno, da bi moral odstopiti svoje mesto zagrebškimi »purgerji«. Če bi bila preteklo nedeljo vzela Ljubljana Haškovec dve točki, namesto da so jih Haškovi njej, bi imeli »purgerji« do Haška le še tri razlike. Hajduk je v Splitu odpravil silbo sarajevsko Slavijo s 3:1. Slavija je letošnjo pomlad prav tako na ginišnih nogah kakor nekaj drugih klubov. Morda se bo spremenjenemu ljubljanskemu napadu v nedeljo na vročih sarajevskih tleh le posrečilo izpuliti kakšno točko? Kako po neprevidezosti jih je bil v letošnjem prvenstvu izgubljal! Nikdar še ne tako — kako bi dejali — slučajno: enkrat po neverjetni lastni smoli, drugič po neverjetni nasprotnikovi sreči, tretjič po kapitalni nepremišljenosti, četrtič po obupni apatičnosti igralcev. »Ilustrovane športske novosti« govore, da je Hašk igral izredno slabo ter bi bil moral ob srečnejši zasedbi

ljubljanskega napada oditi iz Ljubljane poražen z najmanj dvema goloma razlike.

Preteklo nedeljo so Poljaki igrali z močnimi Svcariji v Zürichu meddržavno tekmo. Igrali so neodločeno — 3:3. Svcariji so izenačili z enajstercem. Svica je bila vsekakor nasprotnik, po katerem smo lahko ocenili »spomladanske« Poljake, s katerimi bomo morali igrati povratno kvalifikacijsko tekmo že dne 3. aprila. Naš mili in premili Kika Popović poskuša in preskuša, pa povsem nesmotrno. Državni team igra 1:1 s šibkim Jedinostvom, ki bi v tem srečanju bilo celo zaslužio zmago! To so res »uspešni«, »stručnjaški« treningi! Mislimo, da se samo še belgrajska čaršija in gospodje okrog JNZ vtepaajo v glavo in pretentavao druge, da bomo 3. aprila lahko odpravili Poljake v Belgradu s štirimi ali s petimi goli razlike! Varšava je odločila, da Jugoslavije na svetovnem nogometnem prvenstvu leta 1938 ne bo!

KINO UNION Tel. 22-21

Velenapeta, pretresljiva in vsebinsko globoka drama **KDO JE KRIV?**

Le coupable. V glavni vlogi Pierre Blanchard

Predstave ob 16, 19, 15 in 21.15

Samo še danes in jutri!

Bradi je obstal na 107 m

Vsa ona množica ljudi, ki je bila v nedeljo v Planici pri mednarodnih skakalnih tekmah za prvenstvo Jugoslavije, je nestrno izpraševala, ali bodo lahko videli tudi skoke na veliki skakalnici. Zato to ni bilo mogoče. Skakalnica v nedeljo še ni bila pripravljena, pač pa so prireditelji v ponedeljek in včeraj pripravili za skoke tudi največjo skakalnico na svetu. Vsi inozemski tekmovalci z nedeljskih tekem in naš Novšak so včeraj lahko izvedli svoj prvi trening. Uspeh je bil presenetljiv. Avstrijec Josip Bradi je v krasnem skoku zaplaval 107 metrov malec po zraku in je skok tudi izvozil. To je absolutno najdaljši smučski skok, ki je bil kdaj dosežen na svetu. Avstrijec Bradi je ta skok napravil v naši Planici in na skakalnici, ki so jo gradili in zamislili naši ljudje. Včerajšnji skoki in navdušenje skakačev nad to navdse dovršeno skakalnico je najbolj »prepričljiv« dokaz, kako sijajna je naša planiška skakalnica. Vsi trudi in napor, da bi jo priznala tudi mednarodna smučska zveza, postanejo ob tem majhni. Razvoj smučarskih skokov bo šel nevezdržno naprej in brez dvoma bodo začeli tudi drugod graditi take skakalnice, vendar pa bomo mi lahko imeli zavest, da bo ravno planiška skakalnica in oni ljudje, ki so jo gradili, gledali daleč naprej.

Trening na veliki skakalnici se danes nadaljuje ob 11 uri dopoldne.

Združenje inženirjev in arhitektov - sekcija Ljubljana, sklicuje 19. redni letni občni zbor na soboto, dne 2. aprila 1938 v novih društvenih prostorih na Kongresnem trgu 1, Kazino, II. nadst.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometer skrajne	Temperatura v 2 m	Relativna vlažnost	Veter (směr, jakost)	Padevine
Ljubljana	772,8	15,2 - 0,8	80	0 SE ₁	—
Maribor	770,7	14,8 - 2,0	70	0	—
Zagreb	774,7	16,0 - 4,0	90	0	—
Beograd	774,4	11,0 - 1,0	60	0 WSW ₁	—
Sarajevo	776,5	12,0 - 4,1	90	0	—
Sušak	772,6	14,0 - 5,0	40	0 NE ₂	—
Split	772,1	16,0 - 4,0	35	0	—
Kumbar	770,8	14,0 - 4,0	50	0 NE ₂	—
Rab	773,4	15,0 - 3,0	50	0 N ₁	—

Vremenska napoved: Lepo, sončno, žez dan toplo vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo ves dan lepo, jasno vreme, le okrog 7 jutraj se je pojavila redka, visoka megla, ki pa je hitro izginila.

Ljubljana danes

Koledar

Sreda, 16. marca: Hilarij.

Četrtek, 17. marca: Jedert.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta št. 43; mr. Trnkoczy, Mestni trg št. 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica št. 7.

Vpisovanje v 12 dnevni tečaj o negi in prehrani otrok v drž. zavodu za zdravstveno zaščito mater in otrok v Ljubljani se bo vršil dnevno od 8. do 12. ure (tudi telefonsko št. 44-71). Tečaj se bo vršil popoldne od 16 do 18. ure ob ponedeljskih in četrkih ter je brezplačen. - Interesente prejmejo pisмено obvestilo o pričetku tečaja.

Sprejem v občo državno bolnišnico v Ljubljani omejen. Zaradi nujno potrebnega čiščenja na kirurških oddelkih tukajšnjega zavoda se bodo prihodnjih 10 dni na omenjena oddelka sprejemali samo bolniki, pri katerih bi izostanek takojšnjega posega utegnil imeti usodne in nepopravljive posledice. Nadalje se bo iz tehničnih upravnih razlogov splošen sprejem bolnikov tudi na druge oddelke tukajšnjega zavoda omejen na najnujnejše slučaje. Prebivalstvo zlasti iz bolj oddaljenih krajev se zato resno opozarja, da ne bo imelo nepotrebnih izdatkov, naj se obrača neposredno do uradnih in zasebnih zdravnikov, če gre za večdnevno zdravljenje, pa naj se dajo bolniki sprejeti v manjšo bolnišnico svojega okoliša.

Prostovoljna socialna davščina v Ljubljani. Ker se je izkazalo, da bo nezaposlenost tudi še spomladi velika, pobira mestna občina prostovoljne prispevke za zaposlitev brezposelnih delavcev. Ko obišče občane pooblaščenec občine, naj pristopijo k plačevanju te prostovoljne davščine z zneskom, ki je njihovemu gnetnemu stanju primeren. Vsak prispevek je dober. Denar bo porabljen le za zaposlitev brezposelnih. Zahtevajte od vsakega, ki vas v tej stvari obišče, da se izkaže z izkaznico, ki mora imeti njegovo fotografijo. Bodite previdni!

Celotni simfončni orkester Ljubljanske filharmonije sodeluje prihodnji ponedeljek na velikem koncertu, ki ga priredi v veliki Unionski dvorani slavni zagrebški violinist Zlatko Baloković. Ljubljanska filharmonija bo nastopila s 4 samostojni točkami pod vodstvom dirigenta Luisa Siegla iz Newyorka in ravnatelja ljubljanske opere, Mirka Polića. Dva koncerta za violin-solo s spremljevalnim orkestra izvaja Zlatko Baloković, orkestralni part pa naša filharmonija. Brez dvoma bo ta koncert ena najpomembnejših koncertnih prireditvev letošnje koncertne sezone. Vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene Matice. Koncert bo v ponedeljek, 21. t. m., ob 8 zvečer v veliki Unionski dvorani.

Ze sama napoved, da koncertira eden najslavnejših pianistov sedanje dobe, Raoul Koczalski, v veliki filharmonični dvorani, bi morala biti dovolj, da vse občinstvo, ki se zanima za klavirsko igro, napolni do zadnjega kotička našo najbolj akustično dvorano. Pred več kot 40 leti je nastopil Raoul Koczalski v Ljubljani na koncertu kot čudežno dete, sedaj prihaja v drugo med nas kot umetnik svetovnega slovesa, predvsem kot umetnik-izvajalec Chopinovih skladb. Sedeži za koncert so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice. Podrobni spored objavimo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Sreda, 16. marca: »Gospoda Glembojević«. — Red Sreda.

Četrtek, 17. marca: »Zadrega nad zadregot Red B.

Petek, 18. marca: »Rdeče rožec. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

Sreda, 16. marca: Zaprt.

Četrtek, 17. marca: »Evgenij Ognjegin«. — Red Četrtek.

Petek, 18. marca ob 3 popoldne: »Gorenjski slavček. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 15 din navzdol.

Varčno

prati se pravi:

perilo zaupati Schichtovemu ter-pentinovemu milu, ki se močno peni. Blaga pena Schichtovega terpentinovega mila prodre globoko v tkanino in prizanesljivo odstrani vso nesnago.

SCHICHTOVO TERPENTINOVOMILO
pere bleščeče belo!

Najhujši strup (neurotoxin) je sestavljen nemški kemik dr. M. Göttingen iz strupa južno-ameriške kače cobra. Strup vpliva posebno na živce živih bitij. Dva grama tega strupa lahko umori en milijon miši v nekaj minutah, ker jim oslabi dihalne organe.

Hopi Indijanci v Arizoni imajo navado, da pred poroko ženin in nevesta na iztočni strani svojega bivališča vržeta zjutraj proti soncu kos koruznega kruha. S tem pričakujejo obilo sreče v zakonskem življenju.

Mesto Pomona, California, ima svoje ime po rimski boginji sadja in trte Pomona. V Labradorju se mora vsak sosed, če gre iz svoje hiše, vsaj za malo časa ustaviti pri svojem sosedu na kosček kruha in skodelico čaja; če gre kar tako mimo sosed, je to znak nevljudnosti in razžaljenja.

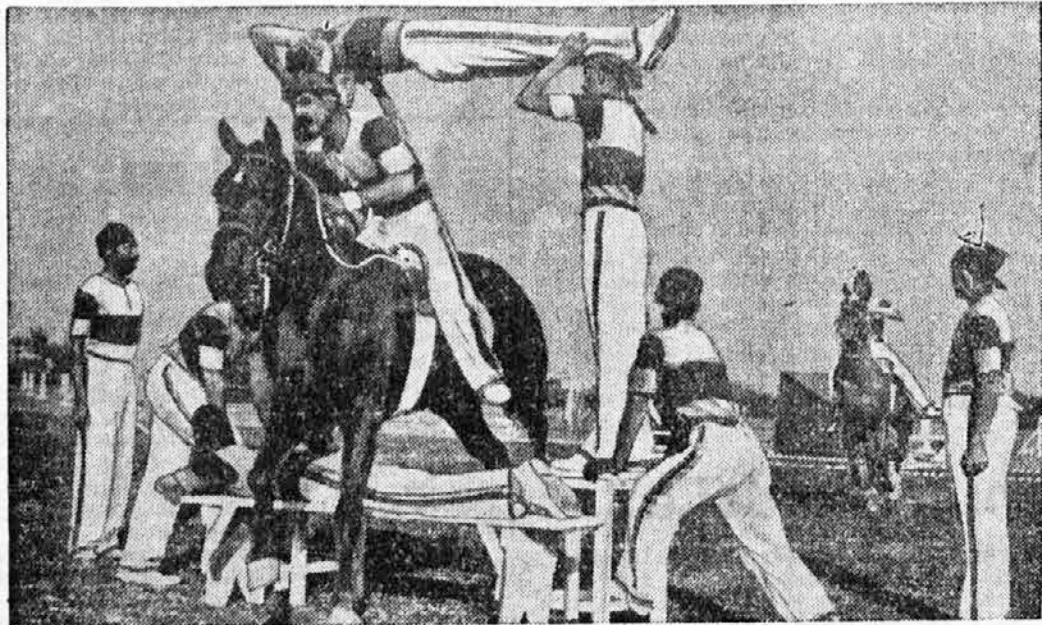
Seme orhideje - dražje od diamanta

En kg tega semena stane nad 60 milijard dinarjev

Na zadnji londonski cvetlični razstavi je vzbudila veliko pozornost neka orhideja, ki je bila dozdaj v Evropi še čisto neznana in ki so jo pred nedavnim vzgojili angleški vrtnarji. Cvet te orhideje je velik kot namizni krožnik in svetlomoder barve. Nek londonski vrtnar je dobil seme te orhideje iz Indije. Po najrazličnejših pustolovski- nah je našel nek angleški prirodoslovec te vrste orhideje v neki divji indijski pokrajini. Samo toliko vé povedati o tej čudni orhideji vrtnar, ki jo je prvi razkazoval zdaj na londonski cvetlični razstavi. Na vse zadnje pa je le povedal mnogo, saj je s tem dokazal, da je še vedno nekaj najlepših rastlin na svetu, ki so nam Evropejcem še čisto neznane. No, pa še to je povedal, da so semena orhidej najdražja semena na svetu in da stanejo celo več kot ista teža diamanta.

Nekatere vrste orhidej imajo tako drobna se-

mena, da jih pelsto komaj tehta en miligram. Pol milijarde takšnih semen tehta šele približno eno kilo. Če zraste iz enega semena le po ena orhideja, kakršne danes prodajajo povprečno po 10 angleških šilingov, potem lahko rečemo, da je 1 kg takšnega orhidejinega semena vreden 250 milijonov šterlingov, ali po naše nad 60 milijard dinarjev. Ta semena tehtajo seveda z najobčutljivejšimi tehtnicami, kar jih danes poznamo, pa še te so pri tako dragih stvarih premalo točne. Pravijo, da londonske vrtnarje, ki so zdaj že v večji množini začeli gojiti tudi to čudovito orhidejo, stane vsaka takšna roža do 5 angleških šilingov, prodajajo jih pa po 10 šilingov. Pri tem je treba računati s tem, da je tudi med semeni precej takšnih, ki sploh ne poženejo nikakega cveta. Gotov dobiček imajo vrtnarji le tedaj, če sami morejo pridelovati takšna semena.

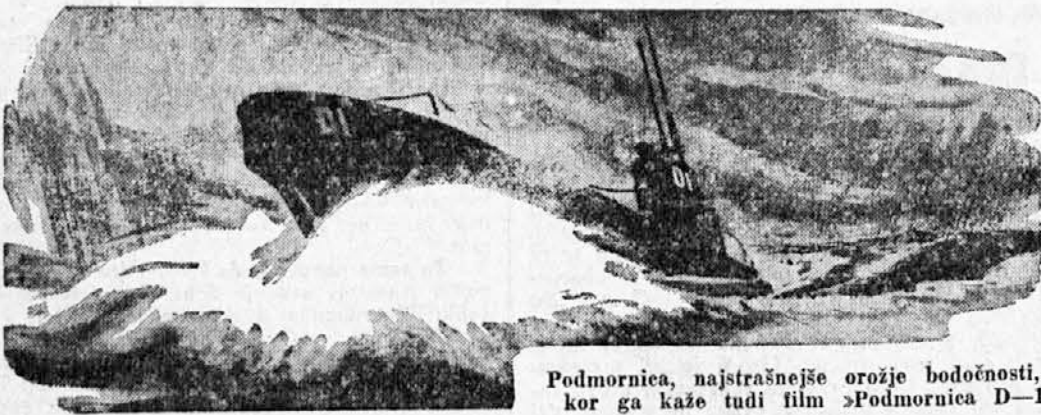
Skoki skozi živa vrata, ki so jih uprizorili v indijskem mestu Delhi ob navzočnosti indijskega podkralja.

Na pomoč, ker se je mleko zasirilo

Neki prekoceanski parnik, ki je plul iz Southampton v New York je na svoji poti začel nenadoma klicati na pomoč, pa ne morda zato, ker da mu preti nevarnost pred potopom, pač pa, ker kuhar na ladji ni našel boljšega izhoda iz zadrege, ko se je na ladji vse mleko, kolikor so ga imeli v zalogi, zasirilo.

Ta kuhar je bil res v veliki zadregi, ko je po nekem viharju, ki je premetaval ladjo kot orehovo lupino po morju, opazil, da se je vsa ogromna zaloga mleka ki bi morala zadostovati za vseh 1400 potnikov, zasirila. Razumljivo je, da je bil ta nesrečni kuhar isto obupan. Kako tudi ne bi bil, ko so ga potniki neprestano nadlegovali za mlečne jedi. Kmalu pa so morali le razumeti, da kuhar ne more biti kriv nad tem, da se je vse mleko zasirilo, pač pa silen vihar, ki je malo prej divjal. Vendar pa se kar niso mogli pomiriti nad tem, da bodo vso dolgo pot po morju morali biti

brez bele kave in vseh drugih jedil, za katere je mleko neobhodno potrebno. Skušali so poiskati drug izhod. Priredili so protestne demonstracije. Ker pa je bil položaj le že kar precej resen, ni kapitanu nič drugega preostalo, kakor da začne odajati znake »Na pomoč!« Vedel je, da v bližini plovejo nekatere druge ladje, ki imajo gotovo tudi precejšnjo zalogo mleka. Kmalu je prihitelo kar pet parnikov na pomoč. Na teh parnikih so namreč bili prepričani, da se kje potaplja kaka ladja. Pomorščaki pa niso bili malo presenečeni, ko so videli, da se prav za prav nič nevarnega ni zgodilo in da so bili klici »Na pomoč!« oddani le zaradi tega, ker se je na oni potniški ladji vse mleko zasirilo. Nesrečni kuhar je bil hitro potolažen, ko so mu iz ladji, ki so prihitile na pomoč, odstopili 3000 litrov mleka, ki bi ga te ladje še lahko pogrešale. Tako je bil upor na ladji le srečno in mirno zaduščen.

Podmornica, najstrašnejše orožje bodočnosti, kakor ga kaže tudi film »Podmornica D-1«.

Izpred oltarja v policijsko luknjo

V neki varšavski cerkvi so doživeli zadnjič nekaj nenavadnega. Izpred oltarja je odvedel stražnik ženska in ga vtaknil naravnost v policijsko luknjo. Stvar, o kateri se je vest hitro raznesla po vsej Varšavi in čez, je bila tale:

V Varšavo je pred nedavnim prišel iz Amerike ameriški državljani Ivan Chomski. Njegovi predniki so izhajali iz neke vasi na Poljskem in so se pred davnimi desetletji preselili v Ameriko. Chomski se je v Varšavi naselil v nekem tamkajšnjem hotelu in je igral bogatega in visokega gospoda. Prav pred kratkim pa se mu je tudi posrečilo, da je dobil malo več znanja pri neki varšavski družini, ki je navidez bogatega tujca z vso prijaznostjo sprejela in bila celo ponosna nanj. Chomskiju so predstavili tudi domačo hčerko, ki se mu je takoj tako zelo dopadla, da se je brž zaljubil vanjo. Dekle je bila iz ugledne in bogate meščanske družine in je bilo vsekakor pričakovati, da bo dobila od doma veliko doto, ko se poroči. To je zvedel kmalu seveda tudi Chomski in je zaprosil za roko te bogate Varšavke. Niti hčerka niti njeni starši niso imeli ničesar proti tej zakonski zvezi. Tako je kmalu prišlo tudi do poroke. Vse je kazalo, da bo to velika slovesnost. Ko pa je poročna dvojica že stala pred oltarjem in so se tudi že pričeli poročni obredi, se je dogodil prizor, ki ga nihče ni slutil. Najprej se je zunaj cerkve zaslilo hupanje avtomobilov, kmalu zatem pa je stopilo k oltarju, kjer je župnik že opravil poročne obrede, nekaj stražnikov, ki so ženinu kratkoma napovedali aretacijo. Odvedli so ga, ne da bi se pri tem količkar ozirali na proteste od strani svatov, na policijo. Svatje so trdili, da mora biti le kakšna pomota, in da je takšno postopanje policije zelo nedostojno. Kmalu pa je javnost zvedela, da se je Chomski tedaj hotel v Varšavi ravno tretjič poročiti in da se od svojih prejšnjih žena še ni ločil. Na žalost je morala tudi ta tretja nevesta spoznati, da je njen dragi Ivan čisto navaden poročni slepar.

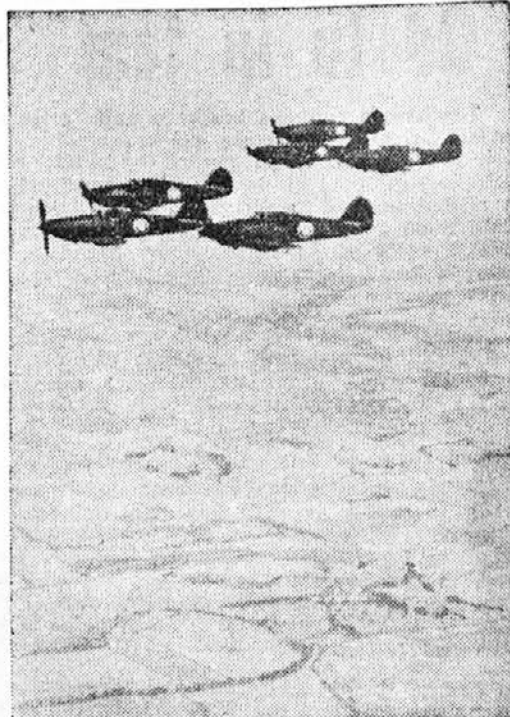
Tudi z mrazom ie mogoče prati

Kakor je človek naredil iz ognja — svojega dostikrat tako srditega sovražnika, najboljšega pomočnika, ki mu pomaga opravljati najrazličnejša dela, za katere bi človek le težko dobil nadomestnika, tako se je človeku posrečilo ukrotiti tudi mraz in ga narediti za koristen element. Treba ga je seveda »ukrotiti in nadzirati«. Mraz je človek začel med drugim izkoriščati tudi za to, da mu ohranja v svežem stanju najraznovrstnejša živila. Kakor je človek skoro za vsako stvar izumil tudi umetno nadomestilo, tako je izumil tudi umeten mraz. In ta umeten mraz je zdaj začel uporabljati celo za — pranje. Znano je, da je surovo volno zelo težko čistiti ali prati. Nečistoče je iz nje zelo težko odstraniti celo z najboljšim milom ali drugimi kemično sestavljenimi pripomočki. V najnovejšem času pa surovo volno enostavno izpostavimo velikemu mrazu v kakšni hladilnici, kjer je toplota tako nizka, da tudi vsa nesnaga v volni zmrzne. Takšno zmazano volno je nato treba samo dobro otresti in že izpade iz nje vsa nečistoča v majhnih koščkih ledu. V istem času je mogoče na ta način očistiti širikatolico volne in sicer tako temeljito, kakor dozdaj ni bilo z nobenim drugim pripomočkom možno.

„Predor“ v zraku

V bližini Magdeburga grade čez reko Labo največji »predor« v vsej Evropi. To je »predor«, ki takorekoč visi v zraku in bo služil kot most čez omenjeno reko. Po zadnjih podatkih je ta predor zgrajen že do obeh strani Labine obale. Varnostne zapornice zdaj na tem mestu zapirajo ob straneh veliko reko. Most, ki bo spajal nad samo reko oba dela predora, bo dolg 900 metrov. Nad samo Labo bo most dolg 210 metrov. Vsega skupaj bo imel le štiri ogromne podpornike. Tako na redko bodo ti podporniki zaradi tega, da most ne bi oviral brodarskega prometa, ki je na tej veliki nemški reki zelo velik. Kakor predvidevajo načrti, bo ta most dograjen leta 1941.

Naročajte Slovenski dom!

Angleška bojna letala dosežejo do 650 km na uro.

Človeško sapo tehtajo

Na medicinski fakulteti v Rochesteru v ameriški državi New York so zdaj iznašli tudi način, po katerem je mogoče tehtati tudi človeško sapo. Človek pri vsakem izdihu odda iz sebe mikroskopično majhne kapljice tekočine. S posebnimi instrumenti, ki jih v ta namen uporabljajo na kliniki ročeseterske univerze, lahko zdaj zmerijo, koliko teže izgubi človekovo telo pri vsakem izdihu. Ta nov izum ni pomemben samo zaradi tega, ker je na podlagi njega mogoče natančno zasledovati razvoj otroka, pač pa ima svoj pomen tudi pri zdravljenju gotovih bolezni, kakor n. pr. škrlatinke in vnetja pljuč.

Tudi z Dollfussovimi znamkami proč!

Po zadnjih dogodkih v Avstriji, ko je ta dežela, ki je bila dolga stoletja pozorišče vse evropske politike, ne samo postala nemška provinca, pač pa je iz zgodovine — Nemci pravijo, da za vedno — izbrisano tudi njeno prejšnje ime, ki se je zdaj spremenilo čez noč v »Vzhodno marko«, so se Nemci z veliko vnemo spravili tudi na vse, kar bi spominjalo na pokojnega Dollfusa. Tako je bil v zadnjih dneh tudi izdan nalog, da se odstranijo iz poštnega prometa vse Dollfussove znamke. Treba jih je takoj zamenjati, kajti po 31. marcu bodo izgubile veljavo.

Zdravnik: »Danes pa že mnogo lažje kašljate.«
Bolnik: »Sem se pa tudi vso noč vadil!«

*
»Oče, ali ste si že kdaj dali zob izdreti?«
»Na stotine že, fanti, na stotine.«

*
Ona (boječe): »Ampak, možek, tvoj kašelj mi pa ni prav nič všeč.«
On: »Tudi meni ne, ampak pri najboljši volji ne spravim boljšega skupaj.«

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda 6. marca: 12 Zvoki iz daljnih dežel (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Salonski kvartet — 14 Napovedi — 18 Mladinska ura: O izvoru in pomenu pravilje (g. prof. Fr. Vodnik) — 18.30 Harmonika igra (plošče) — 18.40 Gospodarska in socialna zgodovina gorenjskih mest — merkantilizem (g. dr. Jože Zontar) — 19 Napovedi, poročila — 20.30 Nacionalna ura: Zgodovinske najdbe v Jugoslaviji (dr. Nikola Vulić, univ. prof.) — 19.50 Uvod v preras — 20 Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča, v I. odmoru: glasbeno predavanje (g. V. Ukmar), v II. odmoru: Napovedi, poročila.

ROBERT LORD

33

POD ČRNO KRINKO

»Hvala, Ed. Ti si moj prijatelj, ne? Pa kaj potem nekaj sumničiš o meni? ...«

»Oprosti, zmotil sem se ... Krasno, Frank ... To bo Ruth vesela ...«

Novica, da je Frank postal nadzornik, se je bliskovito raznesla po vsej tovarni. Velika večina delavcev je bila te vesti tudi vesela. Le nekaj starejših mu je bilo malo nevoščljivih. Ti so nevoljno zmajali z glavo ... Tudi jim ni ugajalo, da so vsi tako hitro pozabili na dobrega nadzornika Dombrowskega ... Toda, kaj hočeš ... Mladina je mladina ...

X.

Zadovoljstvo nadzornika Franka Taylorja.

Ko se je prvi hrup o tem, da je Frank Taylor postal nadzornik, nekoliko polegel, šele tedaj je Frank postal od sile zadovoljen. Prevzel je nove posle z velikim navdušenjem in voljo.

In že se je spomnil na to, da je pred kratkim hotel kupiti nov avtomobil, da bi iznenadil Ruth. Zato je bil prvi njegov opravke tam, da je hitro zavrtel telefon in poklical trgovca, ki mu je prodajal avtomobil, ter mu naročil, naj mu novi avtomobil še tisti dan pošlje v tovarno. Razumljivo, da se trgovec ni prav nič obotavljal, temveč je takoj sedel v tisti avto in ga odpeljal k Franku.

Kupčija je bila hitro sklenjena. Frank je plačal nekaj v denarju, za ostanek pa se je pogodil na obroke. Zdaj si je pač smel privoščiti to razkošje, kakaj kot nadzornik bo imel precej večjo plačo kot navadni delavec.

Ko je Frank po delu razkazoval Edu novi avtomobil, je ves sijal od sreče. Kakor otroku mu je šlo na smeh. Tudi Edu je bil avtomobil zelo všeč.

»To bo Ruth vesela!« je dejal Franku.

»Sem zelo radoveden, kaj bo rekla, ko se z njim pripeljem domov. Poglej, Ed, malo ta stroj! Kakor bi bil za letalo.«

»Da, res, lep voz je to!«

»In zavore, kakšne so. Poglej, samo, da se jih malo dotakneš! Pusti svoj avtomobil tu, pa se pelji z menoj domov!«

»Hvala, prijatelj. Imam tako rad svojo staro kračol! Sicer pa, kaj bodo dejali tovariši, da se jaz, navaden delavec, vozim z gospodom nadzornikom ... Bogve kakšno prednost imam pred njimi, bodo rekli ...« se je šalil Ed.

»Nehaj z neumnostmi! Kar se je zgodilo, se je pač zgodilo, toda midva ostaneva tovariša. Mar ne, Ed?« mu je odvrnil srečni Frank.

»No, da, toda zdi se mi, da si si zadnje čase izbral drugo družbo ...«

»To je druga stvar. O tem zdaj ne bova govorila. Upam pa, Ed, da bo prišel čas, ko boš tudi ti prišel v to družbo.«

»Če gre tu za skrivno društvo »mož pod copato«, potem se bom moral najbrž res kmalu vpisati. Prosil te bom, da me priporočiš.«

»Saj res, skoro bi bil pozabil. Kdaj se bosta vzela z Betty?«

»Betty šiva balo. Čez dva meseca, mislim, bova že dobro pripravljena za poroko.«

»Dozdej nama je še vse šlo dobro, Ed, ne? Jaz sem čisto zadovoljen in srečen ...«

»Glavno je zadovoljstvo, Frank. Toda to zadovoljstvo mora imeti temelj v čisti vesti ... In najina vest je čista, vsaj tako sem prepričan.«

»Poslušaj, prijatelj. Te dni bi rad govoril s teboj o zelo važni stvari,« je spjel Frank pogovor drugam.

»Če hočeš, greva po večerji kam skupaj. Naj gresta z nama še Ruth in Betty. Pred domačimi ženskami ni treba ničesar skrivati,« je prigovarjal Ed.

»To ne bi bili pogovori, ki bi jih lahko poslušale ženske. Resne reči bi se rad pogovoril s teboj.«

»Povej kar zdaj, na kratko.«

»Dobro, pa bom. Ali si ti član kake organizacije?«

»Sem. Včlanjen sem pri Delavski zvezi.«

»Ne mislim na take organizacije, pač pa na to, če si morda član kake skrivne organizacije.«

»Skrivne? Čemu skrivne? Meni se zdi, da so take reči samo za tepce ... Ukvarjajo se z neumnostmi, ki niso za resne ljudi ...«

»Motiš se, Ed. So tudi organizacije, ki niso ravno za tepce in v katerih bi moral biti včlanjen vsak pošten Amerikanec ...«

»Mene ne bodo dobili ...« se je takoj razjezil Ed. »Imam mnogo pametnejšega posla.«

Ko je Frank videl, da Ed že kar vnaprej vse odločno odklanja, ni hotel o tej stvari več govoriti, čeprav je bil dozdaj Ed njegov najboljši prijatelj. Poskušal je, kako bi vse skupaj prevrgel v šalo ...

»Zaupati bi ti moral veliko skrivnost, Ed. Toda, vidim, da še nisi gođen, da stopiš v našo organizacijo ... Potem, ko se poročiš, potem ...«

»Potem je to vendarle združenje »Mož pod copato!«

»Da, nekaj takega. Nekaj podobnega,« se je nasmehnil Frank.

»Čas bi že bil, da greva domov. Ženi naju že gotovo ne- strpno čakata,« je nazadnje predlagal Ed.

»Jaz bi šel še malo v mesto, da kupim nekaj stvari ... Na svidenje, kandidat za copato ...«

Frank je sedel v avtomobil in precej hitro odpeljal. Njegov obraz je bil zadovoljen in nasmeh. Tudi neuspeh z Edom ga ni mogel spraviti v nerazpoloženje. Čisto ga je prevzela misel, da je lastnik krasnega novega avtomobila ...

Med potjo je znova spet preskušal hitrost, zavore, in vse, kar mu je prišlo na misel. Še trobil je tam, kjer ni bilo nič potrebno ... Naj ljudje vedo, da ima Frank Taylor, nadzornik v Hendon-Worksu, nov avtomobil, in da je srečen ter zadovoljen ...

Ruth je bila pri sosedovih. S staro Groganovo sta sedeli v kuhinji in kramljali.

Tudi Betty je bila tam. Danes je bila nenavadno zgovorna. Poleg pomenkov, kaj bodo pripravile Franku in Edu za večerjo, sta se pogovarjali tudi o tem, česa bo vsega treba za Bettyno svatbo. Take stvari delajo skrbi ... Betty je bila proti temu, da bi za takrat pripravljali velike svečanosti, toda mati ni hotela odnehati.

»Ko sem se jaz poročila z očetom, smo dva dni jedli, pili in se zabavali ...«